

kort, Jordbundskort, Befolkningstæthedskort, Racekort, Produktionskort og meget mere.

Paa Grund af den fysiske Geografis vældige Udvikling i dette Aarhundrede har de geografiske Haandbøger i Øjeblikket den Skæbne hurtigt at blive forældede, og dette gælder for saa vidt ogsaa det antropogeografiske Stof. Hvis man skal holde almindelige Haandbøger, Leksikonstof, Lærebøger og Avisstof nogenlunde paa Højde med Nutidens Viden og Anskuelse, er det en Nødvendighed at holde sig forsynet med nye, første Rangs Haandbøger, og ikke lade sig nøje med ældre Opgivelser med en Smule moderne Op-pudsning.

Det vil derfor være meget ønskeligt, om danske skrivende Geografer rent kundskabsmæssigt formaar at holde sig à jour, og Handbuch der geographischen Wissenschaft vil være et aldeles fortrinligt Middel dertil. Desværre er Forholdene for denne Gruppe af Fagfolk saa beskedne, at man ikke kan forvente, at Værket i Danmark faar nogen større privat Udbredelse, men Bibliotekerne bør være opmærksom paa, at man her staar overfor et Værk af meget betydelig Standard.

Niels Nielsen.

V. Nordmann: *Menneskets Indvandring til Norden*. Danmarks Geologiske Undersøgelse. III, Række Nr. 27. 242 S., 133 Fig. 1 Tidstavle. Reitzel, København 1936. Pris 5,00 Kr.

Ingen Steder i Arkæologien er et geologisk og arkæologisk Samarbejde nødvendigere, end naar det gælder ældre Stenalder og de første Indvandrere til Nordens Lande. Derfor falder det helt naturligt, at en Geolog prøver paa at skrive en sammenfattende Oversigt over den ældre Stenalder i Norden. Her har Dr. Nordmann særlige Forudsætninger, idet det er velkendt, at han gennem en længere Aarrække har arbejdet med arkæologiske Problemer.

Bogen indledes naturligt med en Gennemgang af de palæolitiske Kulturer og de ældste Fund af menneskelige Knogledele. Et lille Afsnit omhandler derefter interglaciale Aflejringer i Danmark og mulige Fund fra denne Tid. Det er udmærket, at Spørgsmaalet om mulige palæolitiske Beboere i Skandinavien under Mellemistiderne holdes aabent; men unødvendigt er det at afbilde de mere end tvivlsomme Eoliter og Flintstykket fra Harebjerg, hvis Bestemmelse baade arkæologisk og geologisk er højst usikker. Det følgende Afsnit behandler Lyngby-Kulturen og de holstenske Kulturer, og meget nyt Stof forelægges her for første Gang i samlet Fremstil-

ling paa Dansk. Vigtig er i dette Afsnit Anførelsen af den nye Datering af Pilespidsen fra Nørre Lyngby til yngre Dryastid. Fundene fra Råö og Varberg i Halland kunde enten være forbigaaet i Tavshed eller sat kraftigt paa Plads, da intet taler for, at Flintsagerne derfra er tildannede af Menneskehaand. Et særligt Kapitel behandler Menneskets Indvandring til Norge, og her gennemgaas paa anskuelig Maade de tilsyneladende meget gamle Fosna- og Komsakulturer. Som i de foregaaende Afsnit stilles Problemerne op, og de forskellige fremsatte Tydninger omtales, uden at der ydes nogen nye Bidrag til Diskussionen.

Dr. Nordmanns Bog er en god Oversigt over ældre Stenalder med en meget omhyggelig Gennemgang af Materiale og Litteratur, suppleret med omfattende Noter og Henvisninger. Billedmaterialet er fortræffeligt ordnet med stor Anskuelighed. Velgørende er det mellem de mange arkæologiske Typebilleder at se Billeder af Dyr og etnografiske Sager. Hvem ved paa Forhaand, hvorledes en Saiga-Antilope eller en Gejrfugl ser ud, og dog har disse Dyr været omtalt i utallige arkæologiske Afhandlinger sammen med mange andre lidet kendte Dyr; men først i Nordmanns Bog ser man dem afbildede.

Det store Arbejde, der i de senere Aar bliver gjort med Udforskningen af Nordeuropas ældre Stenalder, giver stadig nye Resultater, saa et Oversigtsværk over denne Periode bliver hurtigt forældet. Nordmanns Bog vil dog sikkert længe være læseværdig, særlig som en Arkæologi for Geologer og Geologi for Arkæologer.

P. V. Glob.

Gudmund Hatt: Landbrug i Danmarks Oldtid. (Udvalget for Folkeoplysningens Fremme. Folkelæsning Nr. 367. Aargang 1937). 159 S., 73 Fig. IV. Plancher. Gad. København 1937. Pris 5,50 Kr.

Et længe savnet Oversigtsværk om Danmarks Oldtidslandbrug foreligger nu af vor kyndigste Videnskabsmand paa dette Omraade, Professor Gudmund Hatt. Materialet til et saadant Arbejde findes spredt og ubearbejdet i en lang Række Afhandlinger, hvad Litteraturlisten bag i Bogen vidner om. Forskellige videnskabelige Discipliner har hver ydet sit Bidrag, saa Helhedsbilledet er blevet saa alsidigt som vel muligt.

Bogen deles naturligt i en Række Hovedafsnit: Planteavl, Husdyravl, Landbrugsredskaber, Oldtidsagre, Huse og Landsbyer, Religion og Samfund, der hver især behandler sin Del af Landbruget i afsluttede Kapitler.

Afsnittet om Planteavl støtter sig for det danske Materiales Ved-